



РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 12

София, 21 ноември 2002 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Тодор Тодоров

Неделчо Беров

Стефанка Стоянова

Маргарита Златарева

Васил Гоцев

Людмил Нейков

Румен Янков

Живан Белчев

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколита Енита Еникова разгледа в закрито заседание на 21 ноември 2002 г. конституционно дело № 16/2002 г., докладвано от съдията Живан Белчев.

Конституционният съд е сезиран с искане на 57 народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване противоконституционността на 8 решения на Народното събрание, приети в заседанието на 14 март 2002 г. /обн. ДВ, бр.30 от 22 март 2002 г./, с които се освобождават като членове на парламентарни комисии в XXXIX Народно събрание: от състава на Комисията по образованието и науката Елка Панчова Анастасова и Сийка Недялкова Димовска; от състава на Комисията по земеделието и горите Надка Радева Пангарова; от състава на Комисията по местно самоуправление, регионална

политика и благоустройство Владимир Иванов Димитров; от състава на Комисията по европейска интеграция Сийка Недялкова Димовска; от състава на Комисията по медиите Елка Панчова Анастасова; от състава на Комисията по жалбите и петициите на гражданите Стела Димитрова Ангелова – Банкова; от състава на Комисията по културата Стела Димитрова Ангелова – Банкова и от състава на Комисията по здравеопазването Надка Радева Пангарова.

Искателите поддържат, че решенията противоречат на разпоредбите на чл.67, ал.1 и 2 и чл.84 от Конституцията на Република България.

С определение от 12 септември 2002 г. искането е допуснато за разглеждане по същество и с него са конституирани като заинтересувани страни по делото: Народното събрание, Елка Панчова Анастасова, Сийка Недялкова Димовска, Надка Радева Пангарова, Владимир Иванов Димитров и Стела Димитрова Ангелова – Банкова.

В изпълнение на предоставената им от Конституционния съд възможност, становища по искането са депозирали всички заинтересувани страни по делото.

Народното събрание чрез комисията по правни въпроси излага съображения, че искането на народните представители е неоснователно, тъй като конституционният режим на парламентарните комисии е уреден в чл. чл.73, 79, 80 и 83 от Конституцията и не може да се поставя знак за равенство между участие в работата на Народното събрание, в качеството на народен представител и членство в парламентарна комисия.

Народното събрание избира от своя състав постоянни и временни комисии, но самото решение за избора на членове на тези комисии е рамкирано от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание /ПОДНС/, който е задължителен за всички народни представители.

Решенията не противоречат на разпоредбите на чл.67, ал.1 и 2 и чл.84 от Конституцията на Република България.

Необосновано е твърдението на искателите, че с решенията, с които са освободени петимата народни представители от членство в посочените парламентарни комисии се нарушава техния “свободен мандат” /чл.67, ал.1 от Конституцията/, тъй като в Конституцията не съществува задължение за Народното събрание, народният представител да бъде избран за член на постоянна или временна комисия. Разпоредбата на чл.67, ал.2 от Конституцията е неотнормима към настоящия спор.

По отношение твърдението, че с процесните решения се нарушава разпоредбата на чл.84 от Конституцията, същото е несъстоятелно. Няма никаква пречка освободените от членство в постоянните комисии народни представители да участват както в работата на Народното събрание, а така също и в работата на тези комисии.

Народните представители Елка Панчова Анастасова, Сийка Недялкова Димовска, Надка Радева Пангарова, Владимир Иванов Димитров и Стела Димитрова Ангелова – Банкова са депозирали писмени становища, като молят, процесните 8 решения на Народното събрание, с които са освободени като членове на посочените парламентарни комисии да бъдат отменени като противоконституционни.

Становищата им се свеждат до излагане на съображения, че процесните решения не съответствуват на принципите на Конституцията и изискванията на чл.20 ПОДНС. Те ограничават техните права като народни представители в законодателния процес. Недопускането на народни представители в състава на постоянните комисии, поради обстоятелството че са напуснали съответна парламентарна група няма законово и конституционно основание и по

същество това е акт на политическа репресия. Народният представител разполага със свободен депутатски мандат и веднъж получил депутатски статут, той се ползва от всички възможности, които му дава свободния мандат. С процесните решения се ограничават правата на независимите народни представители.

И петимата народни представители се присъединяват към мотивите и аргументите, съдържащи се в искането.

Конституционният съд обсъди изложените в искането доводи и становищата на заинтересуваните страни, и за да се произнесе, взе предвид следното:

1. Съгласно разпоредбата на чл.73 от Конституцията организацията и дейността на Народното събрание се осъществяват въз основа на Конституцията и ПОДНС. Този текст от Конституцията очертава нормативната рамка, в която Народното събрание се конституира и функционира.

При осъществяването на своята дейност Народното събрание се подпомага от парламентарни комисии, които могат да бъдат постоянни и временни. Комисиите имат характера на помощни органи на народното представителство – чл.79, ал.2 от Конституцията.

Конституционният законодател е предвидил, че тези комисии се избират от Народното събрание – чл.79, ал.1 от Конституцията.

Буквалното тълкуване на тази конституционна норма показва, че закрепеното в нея правомощие, досежно избора на постоянни и временни комисии като помощни органи на Народното събрание се вменява единствено и само на Народното събрание. Това конституционно правомощие на Народното събрание намира както своето логическо развитие, а така също и нормативна основна в глава пета на ПОДНС.

Народното събрание избира членовете на процесните комисии от своя състав, т.е. членовете на тези комисии се избират от всичките 240

народни представители. Или, народното представителство има задължението да избере членовете на тези комисии от целия състав, а не да избере всички народни представители за членове на тези комисии.

Изборът на членовете на постоянните и временни комисии се извършва от Народното събрание като редът и условията на този избор се определят от самото Народно събрание чрез приетия от него правилник, който има силата на нормативен акт.

Предмет на искането е да се установи противоконституционността на конкретни решения на Народното събрание, а не на норми от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Твърдението на искателите, че конституционният принцип за така наречения “свободен мандат” на всеки народен представител възведен в чл.67, ал.1 от Конституцията обуславя и възможността му за задължително членство в постоянна или временна комисия е конституционно необосновано.

Това е така, защото, участието на народен представител в работата на Народното събрание не може да се идентифицира и с участието му в постоянна или временна комисия. Както се посочи и по-горе процесните комисии са помощни органи на народното представителство. Те не заместват Народното събрание, а само подпомагат неговата дейност, като подготвят проекти за закони, решения, декларации и обръщения.

Конституционният режим на парламентарните комисии е уреден в чл. чл.79, 80 и 83 от Конституцията. Конституционните текстове, досежно избора на членове в постоянните и временни комисии, както и по отношение на вида, броя и съставите на тези комисии намират законово развитие в нормите на ПОДНС.

В разпоредбата на чл.19, ал.1 ПОДНС е предвиден квотния принцип като основен принцип за конституиране на постоянните комисии.

Твърдението на искателите, че обвързването на участието или неучастието в състава на парламентарните комисии с участието или неучастието в парламентарна група е противоконституционно, тъй като в Конституцията не е регламентирано понятието “парламентарна група” е несъстоятелно. Липсата на конституционна регламентация на този вид отношения не ги прави противоконституционни. Ако съществува някаква зависимост между участие или неучастие в парламентарна група и участие или неучастие в парламентарна комисия, то тя се отнася само до ръководството на парламентарната комисия, тъй като напускането или изключването на народен представител от парламентарна група води до задължителното му освобождаване от ръководството на съответната постоянна комисия – чл.15, ал.4 ПОДНС.

Членовете на постоянните комисии се избират по предложение на парламентарните групи, или на народен представител – чл.19, ал.3 ПОДНС, но окончателното решение се взема от Народното събрание. В този случай не съществува някаква зависимост между участие или неучастие в парламентарна група и участие или неучастие в парламентарна комисия. Липсва, обаче, конституционна норма, по силата на която да бъде вменено в задължение на Народното събрание, всеки народен представител да бъде избран за член на постоянна или временна комисия.

2. Що се касае до твърденията на искателите, че процесните решения на Народното събрание противоречат на разпоредбите на чл.67, ал.2 и чл.84 от Конституцията, същите са несъстоятелни.

Според разпоредбата на чл.67, ал.2 от Конституцията народните представители действат въз основа на Конституцията и законите в

страната, както и в съответствие със своята съвест и убеждения, докато в разпоредбата на чл.84 от Конституцията са визирани конкретните компетенции на Народното събрание.

Свободният мандат на народните представители не означава неограничен мандат, затова защото според разпоредбата на чл.67, ал.2 от Конституцията, народните представители действат въз основа на Конституцията и законите в страната, т.е. тяхната свобода на действие е ограничена в рамките на Конституцията и законите в страната. В конкретния случай само Конституцията и приетия от Народното събрание Правилник за организацията и дейността на Народното събрание определят нормативните условия и реда, при които народните представители могат да участват като членове на парламентарните комисии.

Изложените в искането аргументи, че никой народен представител, било то партийно оцветен или независим не може и не трябва да бъде лишаван, въпреки волята си от участие в работата на парламентарните комисии, още по-малко заради излизането си от една или друга парламентарна група не намират подкрепа в обективното съдържание на нормата на чл.67, ал.2 от Конституцията. Едва ли с освобождаването на един народен представител от членство в парламентарна комисия се ограничава неговата свобода на действие и се поставя в ситуация той да не може да действа според Конституцията и законите в страната. Правно и логически необосновани са изложените в тази насока твърдения, тъй като очевидно липсва връзка между тези твърдения и разпоредбата на чл.67, ал.2 от Конституцията. Освободените от членство в процесните постоянни комисии народни представители в никакъв случай не са лишени от правото и фактическата възможност да упражняват в пълен обем своите депутатски правомощия.

От една страна, петимата народни представители заедно с всички останали народни представители участват непосредствено в работата на Народното събрание при осъществяване на визираните в чл.84 от Конституцията компетенции на Народното събрание. От друга страна, въпреки че са освободени от членство в процесните комисии, те могат да участвуват във всички техни заседания и да вземат непосредствено участие при обсъждане на проекти за закони или други актове на Народното събрание преди внасянето им за разглеждане в Народното събрание /чл.25, ал.6 ПОДНС/, дори някои от заседанията да са закрити /чл.25, ал.5 ПОДНС/. Наистина, те не могат да гласуват при вземане на решения в съответната комисия, но това могат да направят в пленарната зала ако считат, че техните становища не са възприети от комисията. С освобождаването на петимата народни представители от членство в процесните парламентарни комисии не се ограничава тяхното участие при непосредственото осъществяване на компетенциите на Народното събрание.

От гореизложеното явствува, че искането е неоснователно и следва да се отхвърли.

На основание чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията, Конституционният съд

Р Е Ш И :

Отхвърля искането на 57 народни представители от XXXIX Народно събрание за установяване противоконституционността на решенията на Народното събрание, приети в заседанието на 14 март 2002 г., относно освобождаването от членство в комисииите : по образованието и науката на Елка Панчова Анастасова и Сийка Недялкова Димовска; по земеделието и горите на Надка Радева Пангарова; по местно самоуправление, регионална политика и

благоустройство на Владимир Иванов Димитров; по европейска интеграция на Сийка Недялкова Димовска; по медиите на Елка Панчова Анастасова; по жалбите и петициите на гражданите на Стела Димитрова Ангелова – Банкова; по културата на Стела Димитрова Ангелова – Банкова и по здравеопазването на Надка Радева Пангарова./Обн. ДВ, бр.30 от 22 март 2002 г./

Председател:

Христо Данов,